

Autósok figyeltem!**6—12 V-ról üzemeltethető 4 A és 10 A-os akkumulátortöltő**

Kapható: Viszonteladók részére a

Ravill Híradástechnikai Alkatrész Osztályon

Budapest IX.

Üllői út 51.,

Telefon: 331-188, 145-916

Fogyasztók részére a

Ravill Alkatrész Áruházban

Budapest VI.,

Bajcsy-Zsilinszky út 45.

Telefon: 120-827, 121-991

4 A-os fogyasztói ára: 821,— Ft

10 A-os fogyasztói ára: 1120,— Ft

KÖNYVISMERTETÉS

Két új könyv, gráfok alkalmazásáról magyar nyelven

Gráfok már Kirchhoff óta szerepet játszanak villamos hálózatok vizsgálatában. Ma pedig a gráfelmélet — és általában a hálózati leírásmódok és módszerek — új korszakukat élik az elektronikai tervezésben, elsősorban (1) a számítógépes tervezés, (2) az elektronikai eszközök új lehetőségei, és nem kevésbé (3) a témakör új irányzatai és eredményei következtében.

Ezért különösen örvendetes dolog, hogy a hazai könyvkiadás 1976-ban is folytatta korábbi aktivitását ezen a területen. Az alábbiakban az 1976. évi hazai könyvkiadás két idevágó új terméséről számolok be, röviden és nem a témakör művelőjének jogán, hanem csupán a tárgy iránt érdeklődő olvasóként.

Vágó István: A gráfelmélet alkalmazása villamos hálózatok számításában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1976

Ez a könyv villamos hálózatok gráfmódszereiről szól, a gyakorló villamosmérnökök széles körének elismereteiből kiindulva, a „Villamosságtan” tárgy jól ismert didaktikáját követve, összesen hat fejezetben, mintegy kétszázötven oldalon.

Pontosabban gráfok alapfogalmairól ad bevezetést az első fejezet, körülbelül ötven oldalon. Ezt követi további öt fejezet (a) a koncentrált paraméterű hálózatok gráfelméleti alapjairól, (b) sokpólusú hálózatok jellemző mátrixainak számításáról, (c) távvezeték- vagy más szóval tápvonalhálózatokról, (d) lineáris invariáns aktív hálózatokról (bizonyos elektronikai hálózatok modelljeiről) és (e) az állapotegyenletek gráfmódszereiről. Mindezt a szerző igen szemléletesen, jól tagolt tárgyalásban, a harmadik fejezettől tervezési konkrétumokhoz szorosan kapcsolódva teszi meg.

A könyv — az energiahálózatokról szóló harminc lap kivételével — közvetlenül a HÍRADÁSTECHNIKA olvasóinak jellegzetes tervezési problémáival foglalkozik. Az utolsó három fejezet magába foglalja azt a munkát, amelyet a BME Elméleti Villamosságtan Tanszék kollektívája — ezen belül elsősorban maga a szerző — végzett, a távvezeték-hálózatok és az elektronikai modellek (ezeken belül főleg a nullátoros és norátoros leírásmód) gráfmódszereiben.

A könyv ötven tételű bibliográfiája megfelelő lehetőségeket nyújt abban, hogy az olvasó kiegészítse a tárgyalta módszerekkel kapcsolatos olvasmányait, vagy áttekintse a szerző és munkatársai idevágó folyóiratcikkeit. A könyv jól használható villamosmérnökök széles körének továbbképzésére, akár a gyakorlati munka közé iktatott olvasásra. Ajánlom ezenkívül azoknak is, akik további gráfelméleti tanulmányaikat (például a következőkben ismertett Mayeda-könyv olvasását) kívánják előkészíteni tervezési konkrétumokhoz szorosan kapcsolódó stúdiummal.

Mayeda, Wataru: Alkalmazott gráfelmélet. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1976 (Fordítás. Az eredeti mű: Graph Theory, Wiley)

Mayeda alapvető munkájának fordítása elsősorban az erősen matematikai érdeklődésű villamosmérnökök gráfelméleti tanulmányaihoz nyújt hasznos segítséget, tizennégy fejezetben, mintegy ötszáz oldalon. Pontosabban (a) az első hat fejezet (mintegy kétszáz oldal) a gráfelmélet alapvető fogalmairól és tételeiről szól, majd ezt követi további nyolc fejezet (b) az elektronikai és logikai tervezés, (c) a hálózati folyamatok és (d) a rendszerdiagnosztika jellegzetes gráfelméleti módszereiről, a matematikai monográfiák tárgyalásmódjában.

Ez a könyv is voltaképp igen kevés előismeretből indul ki és igen jól olvasható. Mégis a matematikai olvasmányokban járatan olvasó kitaró munka nélkül aligha fog olvasásából valóban profitálni. E ráfordítás is azonban okvetlenül megéri annak, aki matematikai értelemben is önálló munkát kíván végezni, vagy akár matematikus társaival kíván e célból szakszerűen kommunikálni. E könyv magyar nyelven való megjelenése értékes segítséget jelent a matematikai problémákra fogékony tervezőmérnökök és a matematikusok közös munkájának további kibontakoztatásához, további közös szemináriumok létrehozásához, továbbá természetesen matematikusok és matematikushallgatók alkalmazásokra is kiterjedő tanulmányaihoz.

A könyv összesen közel négyszáz tétel (fejezetekre tagolt) bibliográfiát foglal magába. Mindez jó ösztönzést nyújthat a kutatások iránt érdeklődő olvasóknak a forrásmunkák tanulmányozásához. E bibliográfiából egyúttal jó képet nyerhetünk (a) a szerző sokoldalú munkásságáról, (b) valamint a témakör hazai matematikusainak idevágó tevékenységéről (a kézirat lezárásának időpontjáig), (c) a korábbi évek több magyar nyelvű gráfelméleti munkájáról.

Érdekes lett volna azonban, ha a könyv fordítója, Recski András — aki maga is a témakör aktív művelője — nemcsak irodalmi kiegészítést és kisebb lábjegyzeteket, hanem fordító szupplementumot is ír a könyvhöz, úgy, ahogy ez (főleg a szovjet könyvkiadásban) szokásos és tanulságos. Hiszen e könyv olvasóinak is tanulságos volna értesülni arról az igen aktív munkáról és ismeretterjesztésről, amelyet a témakör hazai matematikusai — köztük jelentős részben maga a fordító — mind a gráfok és ezzel rokon struktúrák területén, mind konkrétan a gépi tervezés idevágó módszereiben végeztek, különösen Mayeda kéziratának lezárása óta. Megértem azonban, ha Recski András jól ismert szerénysége és mértéktartása tartotta vissza vissza effajta kiegészítés írásától.

Csibi Sándor